

مطالعه تطبیقی عملکرد مجالس

ششم و هفتم

(ویرایش اول)

کد موضوعی: ۲۶۰

شماره مسلسل: ۸۳۴۲

دفتر: مطالعات سیاسی

اردیبهشت ماه ۱۳۸۶

به نام خدا

فهرست مطالب

۱	مقدمه
۲	۱. توزیع نمایندگان بر حسب درصد آرای متخذه در انتخابات
۳	۲. توزیع نمایندگان بر حسب گروههای سنی
۴	۳. وضعیت نمایندگان به لحاظ جنسیت
۵	۴. میزان تحصیلات حوزه‌ای اعم از روحانی و شخصی
۶	۵. میزان تحصیلات روحانیون
۷	۶. میزان تحصیلات دانشگاهی
۸	۷. توزیع نمایندگان بر اساس معم و غیر معم
۹	۸. نمایندگانی که سابقه نمایندگی داشته‌اند
۱۰	۹. ترکیب مشاغل سابق نمایندگان
۱۱	۱۰. ترکیب مشاغل سابق نمایندگان دوره ششم
۱۲	۱۱. ترکیب مشاغل سابق نمایندگان دوره هفتم
۱۴	۱۲. ارتباط محل تولد و حوزه انتخابیه نمایندگان
۱۵	۱۳. فعالیت کمیسیون‌ها در سال‌های اول و دوم دوره ششم
۱۶	۱۴. فعالیت کمیسیون‌ها در سال‌های اول و دوم دوره هفتم
۱۷	۱۵. مجموع فعالیت‌های کمیسیون‌های مجلس در طی سال‌های اول و دوم دوره ششم

۱۶.	مجموع فعالیت‌های کمیسیون‌های مجلس در طی سال‌های اول و دوم دوره هفتم.....
۱۷.	نمودار مجموع فعالیت‌های کمیسیون‌های مجلس در طی سال‌های اول و دوم دوره‌های ششم و هفتم.....
۱۸.	۲۰ ..... مصوبات سه ساله دوره ششم
۱۹.	۲۰ ..... مصوبات سه ساله دوره هفتم
۲۰.	۲۲ ..... مقایسه مصوبات سه ساله دوره‌های ششم و هفتم
۲۱.	۲۲ ..... طرح‌ها و لوایح رد شده توسط شورای نگهبان در طی سه سال دوره ششم
۲۲.	۲۲ ..... طرح‌ها و لوایح رد شده توسط شورای نگهبان در طی سه سال دوره هفتم
۲۳.	۲۴ ..... نمودار مقایسه طرح‌ها و لوایح رد شده توسط شورای نگهبان طی سه سال دوره‌های ششم و هفتم
۲۴.	۲۵ ..... طرح‌ها و لوایح ارسالی به مجمع تشخیص مصلحت نظام در طی سه سال دوره ششم و هفتم
۲۵.	۲۵ ..... مقایسه تعداد جلسات علنی برگزار شده طی دو سال دوره‌های ششم و هفتم
۲۶.	۲۶ ..... نمودار مقایسه تعداد جلسات برگزار شده طی دو سال دوره‌های ششم و هفتم
۲۷.	۲۶ ..... مقایسه تعداد سؤالات دو ساله دوره‌های ششم و هفتم
۲۸.	۲۷ ..... نمودار مقایسه تعداد سؤالات دو ساله دوره‌های ششم و هفتم
۲۹.	۲۷ ..... مقایسه تعداد استیضاح دو ساله دوره‌های ششم و هفتم
۳۰.	۲۸ ..... مهمترین مصوبات مجلس ششم از منظر رسانه‌ها
۳۱.	۲۸ ..... مهمترین مصوبات مجلس هفتم از منظر رسانه‌ها
۳۲.	۳۰ ..... فراکسیون‌های دوره ششم مجلس شورای اسلامی
۳۳.	۳۱ ..... فراکسیون‌های دوره هفتم مجلس شورای اسلامی

مطالعه تطبیقی عملکرد مجالس ششم و هفتم (ویرایش اول)

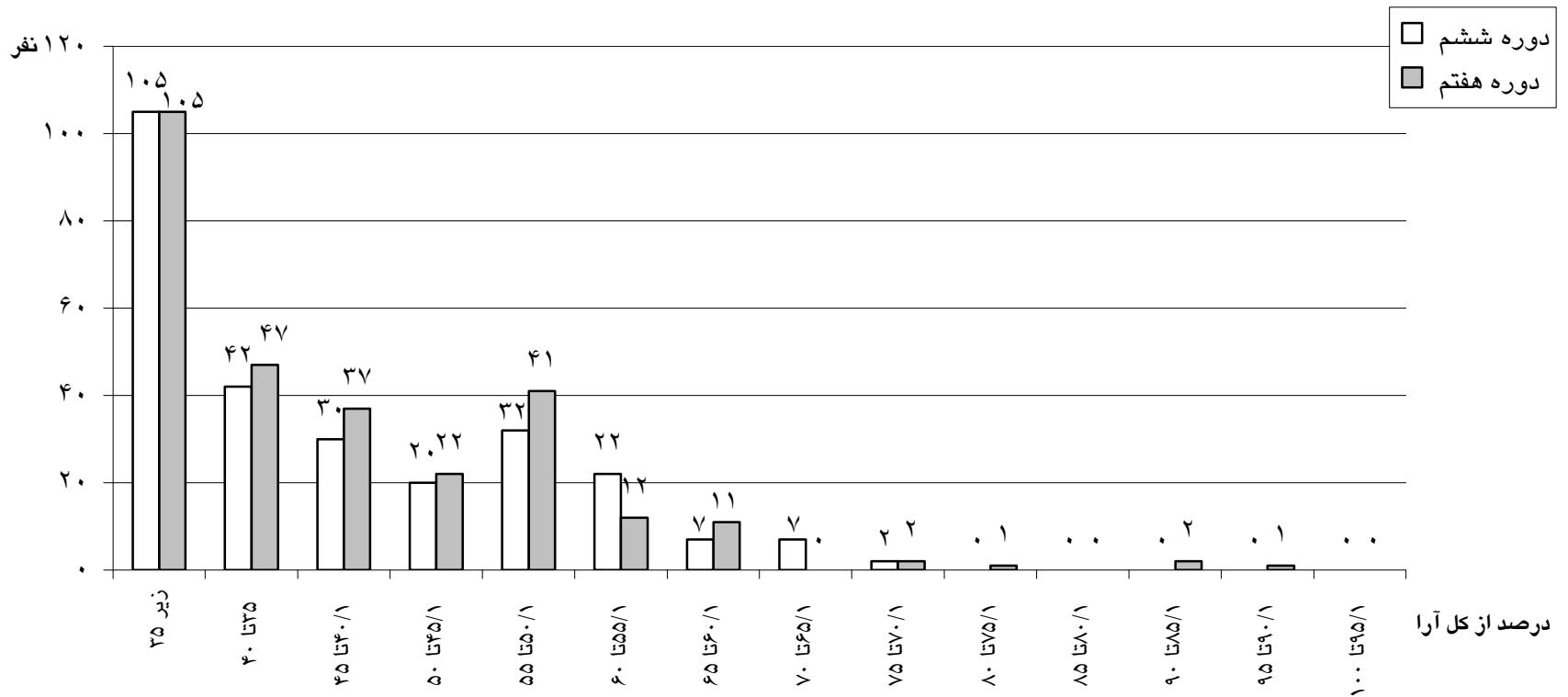
مقدمه

مجلس شورای اسلامی به عنوان نهاد تقنینی، یکی از ارکان مهم نظام سیاسی جمهوری اسلامی ایران محسوب شده و در سیاستگذاری‌ها و تصمیم‌گیری‌های کلان ملی نقش تأثیرگذاری دارد. مطابق اصول قانون اساسی وظایف مجلس معطوف به قانونگذاری، نظارت و وکالت است؛ اما آنچه که بیش از همه نمود می‌یابد و با اقبال افکار عمومی مواجه می‌شود، فعالیت مجلس در بعد قانونگذاری و تقнین است.

با التفات به شاخص‌های کمی و کیفی متعددی که برای سنجش و ارزیابی عملکرد و مطالعه تطبیقی در این زمینه می‌توان استخراج کرد به سبب زمان محدود تعیین شده برای تهیه گزارش و فقدان اطلاعات جامع، مقایسه تطبیقی و تحلیل محتوایی فعالیت مجالس دوره‌های ششم و هفتم در حوزه‌های محدود و خاصی مورد بررسی قرار گرفته است. محققًا در صورت دسترسی به اطلاعات خام مورد نیاز و زمان مکافی، جامعیت و گستره مطالعه تطبیقی نیز می‌تواند توسعه یابد.

این گزارش در حد تطبیق اجمالی دوره ششم و هفتم براساس برخی اطلاعات متذبذه تهیه شده که به مرور تا پایان دوره هفتم اطلاعات آن به روز خواهد شد.

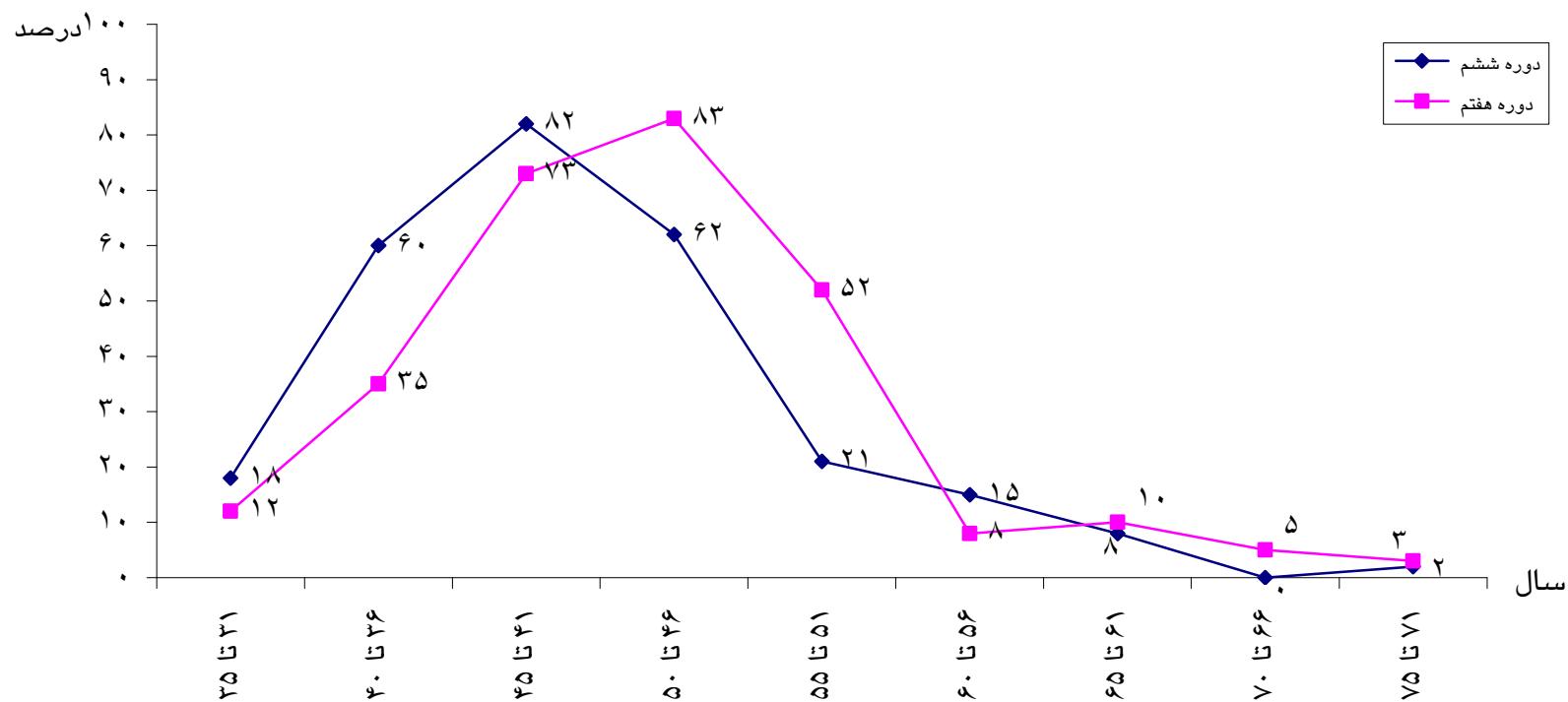
۱. توزیع نمایندگان بر حسب درصد آرای متخذه در انتخابات

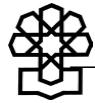

ملاحظات: در دوره ششم آرای متخذه از سوی نمایندگان از میانگین ۸۰ درصد به بالا نبوده و تنها در دو دسته از نمایندگان حائزین تعداد آرای متخذه در دوره ششم بیش از دوره هفتم است (از ۱/۵۵ تا ۶۰ درصد برای دوره ششم ۲۲ نفر و برای دوره هفتم ۱۲ نفر) و (در محدوده ۱/۶۵ تا ۷۰ درصد برای دوره ششم ۷ نفر و برای دوره هفتم صفر نفر) است و در بقیه موارد درصد آرای دوره هفتم بیش از دوره ششم است. همچنین لازم به ذکر است در هر دو دوره ششم و هفتم، در تقسیم‌بندی حائزین آراء بین (۰/۱۰ تا ۸۰/۱۰ درصد) و (۱/۰۰ تا ۹۵/۰۰ درصد) رأی نیاورده‌اند با این حال در محدوده (۹۰ تا ۹۵ درصد) در دوره ششم آرایی موجود نبوده است ولی در دوره هفتم ۳ نفر این درصد را اتخاذ کرده‌اند.

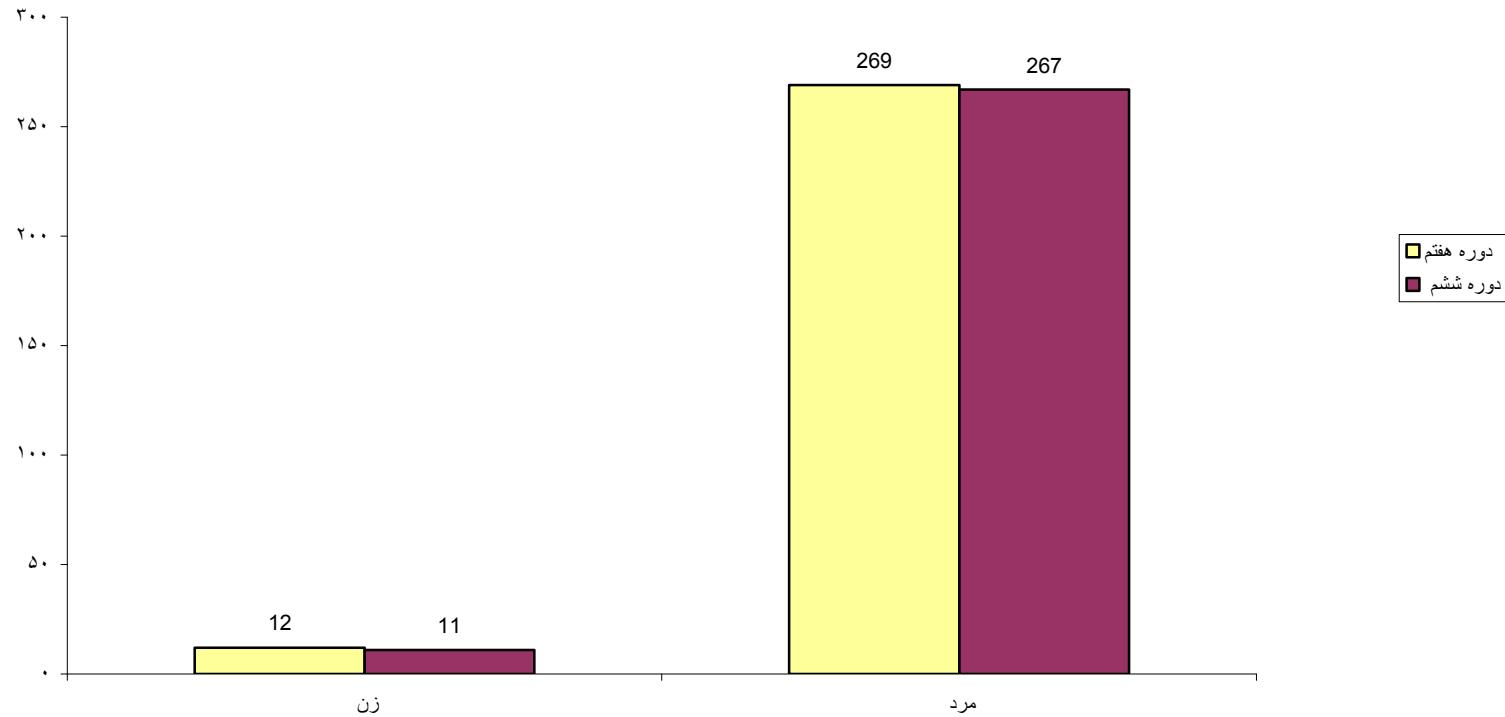

۲. توزیع نمایندگان بر حسب گروه‌های سنی

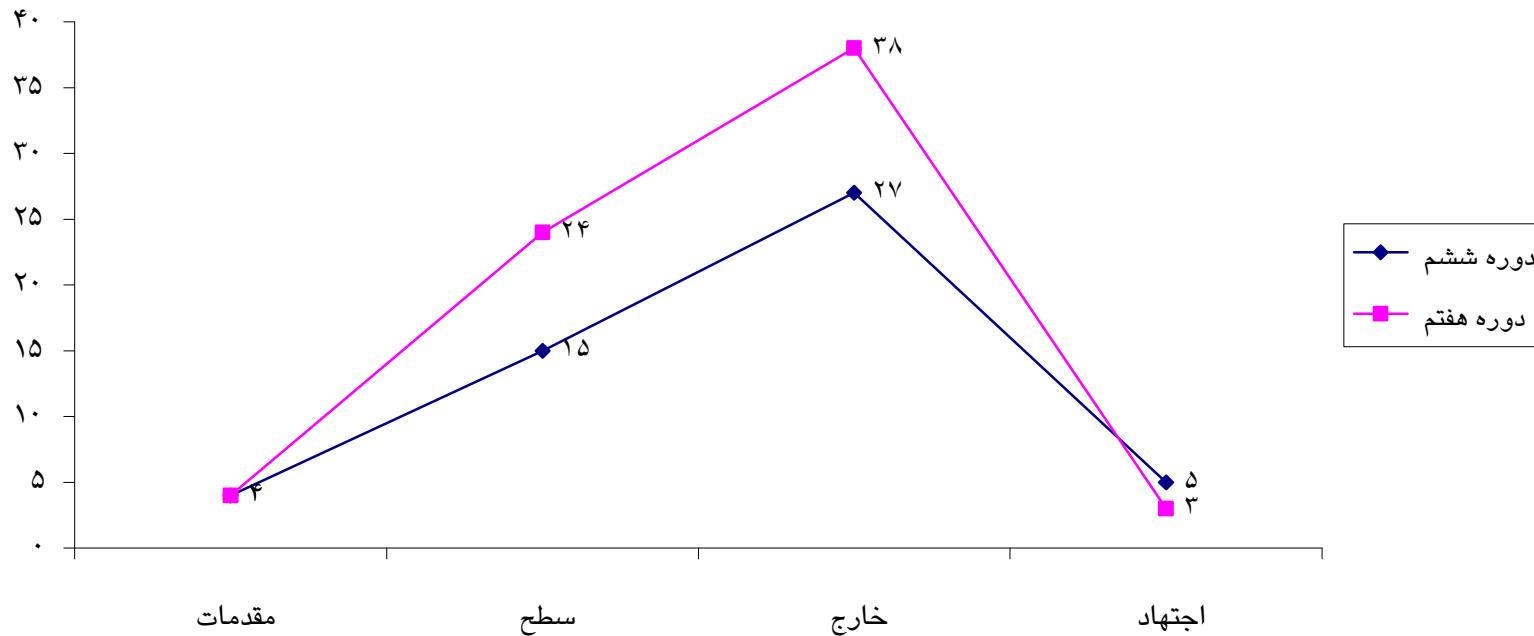
۳. وضعیت نمایندگان به لحاظ جنسیت

ملاحظات: تقسیم‌بندی فوق بر مبنای تعداد آمار نمایندگان در بدو افتتاحیه مجلس در دوره‌های ششم و هفتم است که برای دوره ششم در مجموع ۲۷۸ نفر و برای دوره هفتم ۲۸۱ نفر اعلام شده است.

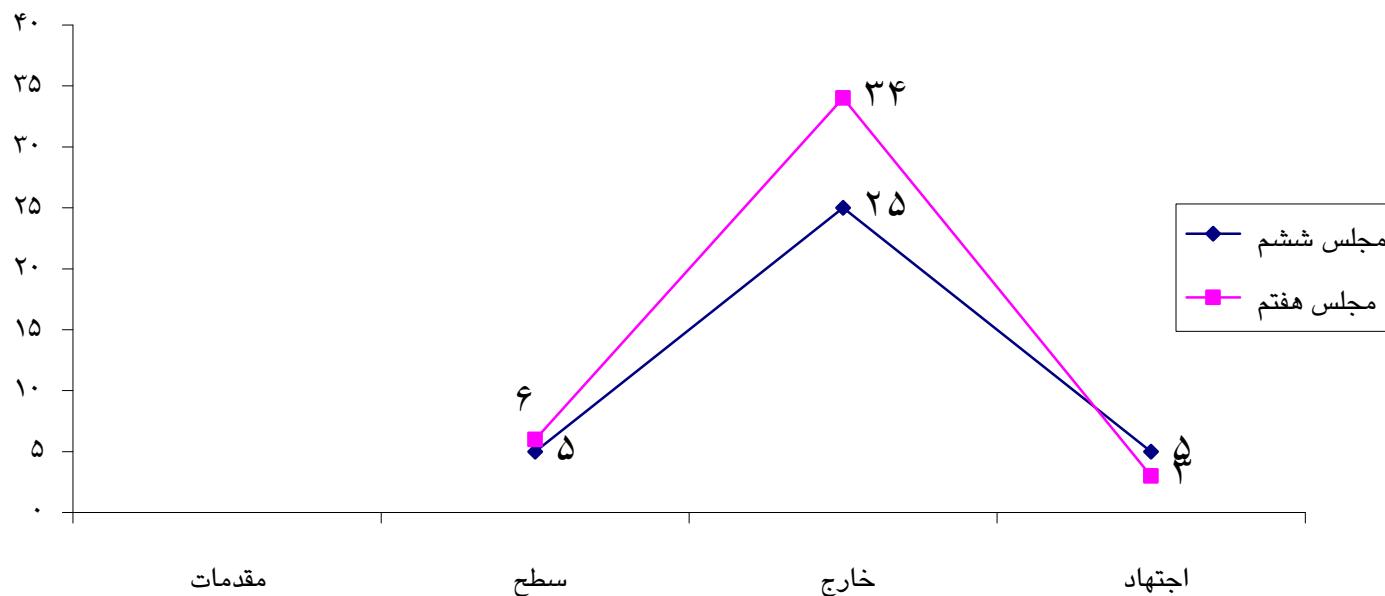
۴. میزان تحصیلات حوزه‌ای اعم از روحانی و شخصی

ملاحظات: مجموع نمایندگان روحانی و شخصی در دوره ششم که دروس حوزه‌ای خوانده‌اند ۵۱ نفر و مجموع روحانیون و شخصی‌های نماینده در دوره هفتم که دروس حوزه را فرا گرفته‌اند ۶۹ نفر است.

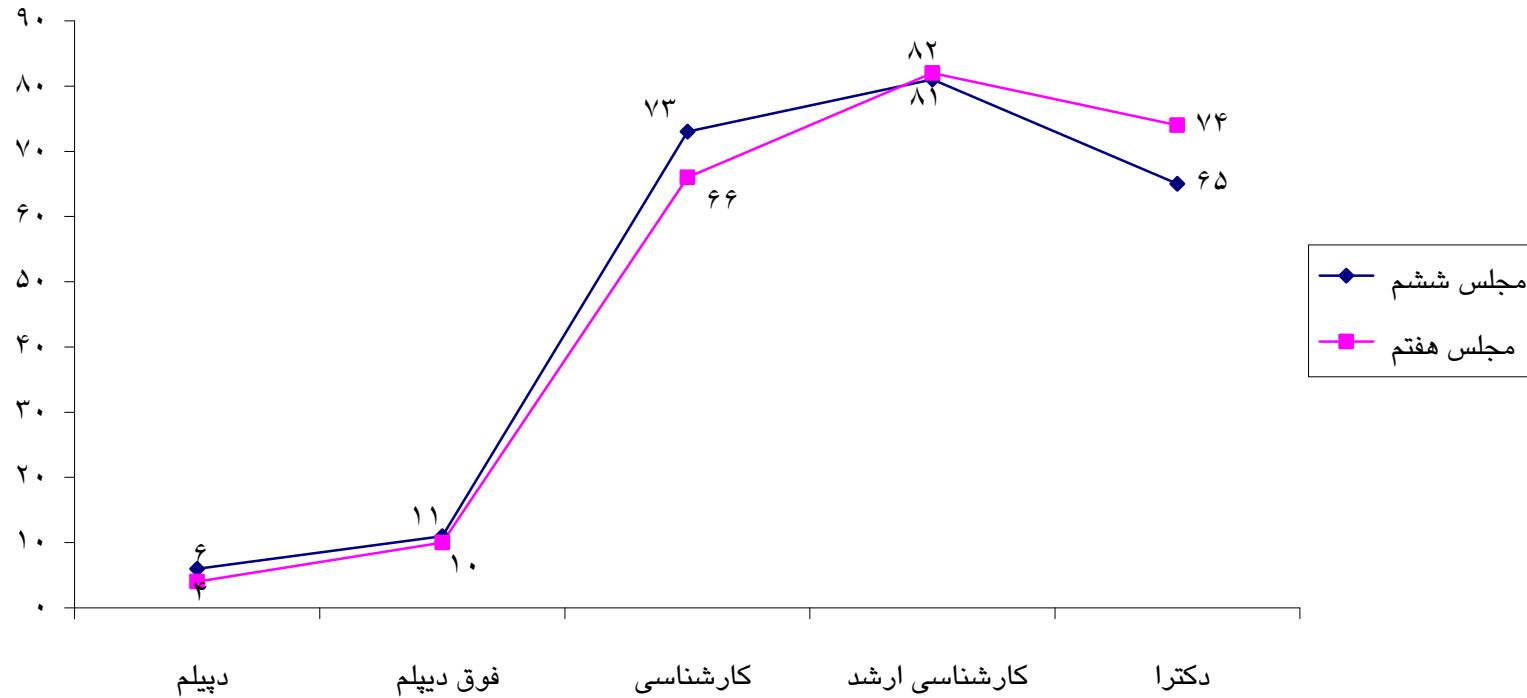
۵. میزان تحصیلات روحانیون

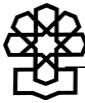
ملاحظات: مجموع نمایندگان روحانی در دوره ششم، (۲۵) نفر و این رقم برای دوره هفتم (۳۴) نفر است.

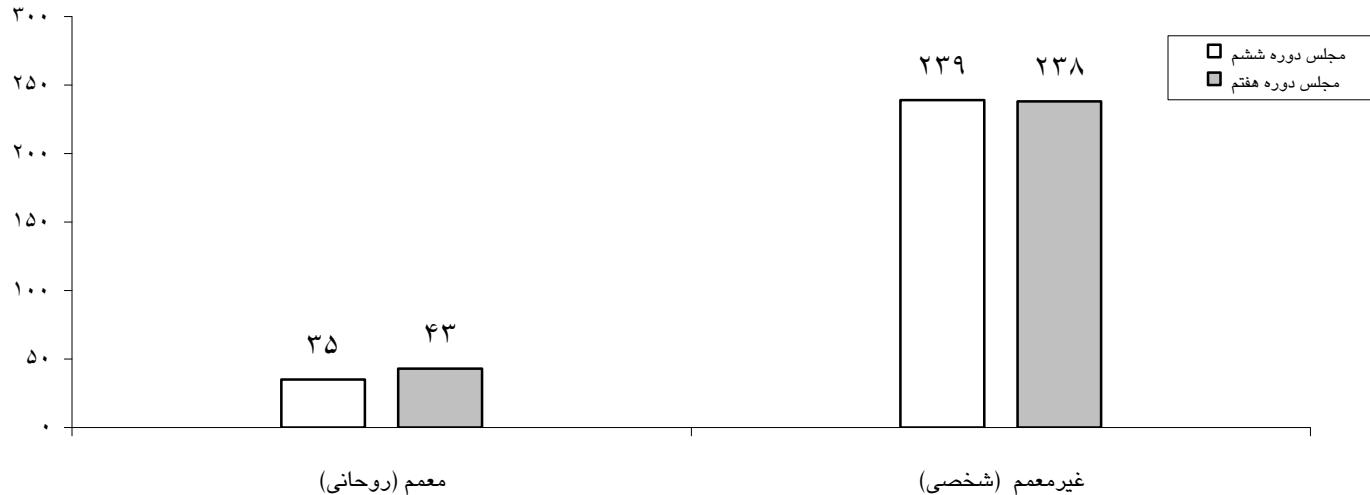
۶. میزان تحصیلات دانشگاهی

ملاحظات: نمایندگان فارغ‌التحصیل دانشگاه در مقطع (فوق دپلم و کارشناسی) در دوره ششم (۸۴) نفر و در دوره هفتم (۷۶) نفر هستند و نمایندگان فارغ‌التحصیل مقاطع تحصیلات تكميلی (کارشناسی ارشد و دکترا) در دوره ششم (۱۴۶) نفر و در دوره هفتم (۱۵۶) نفر می‌باشند.

۷. توزیع نمایندگان براساس معمم و غیرمعم

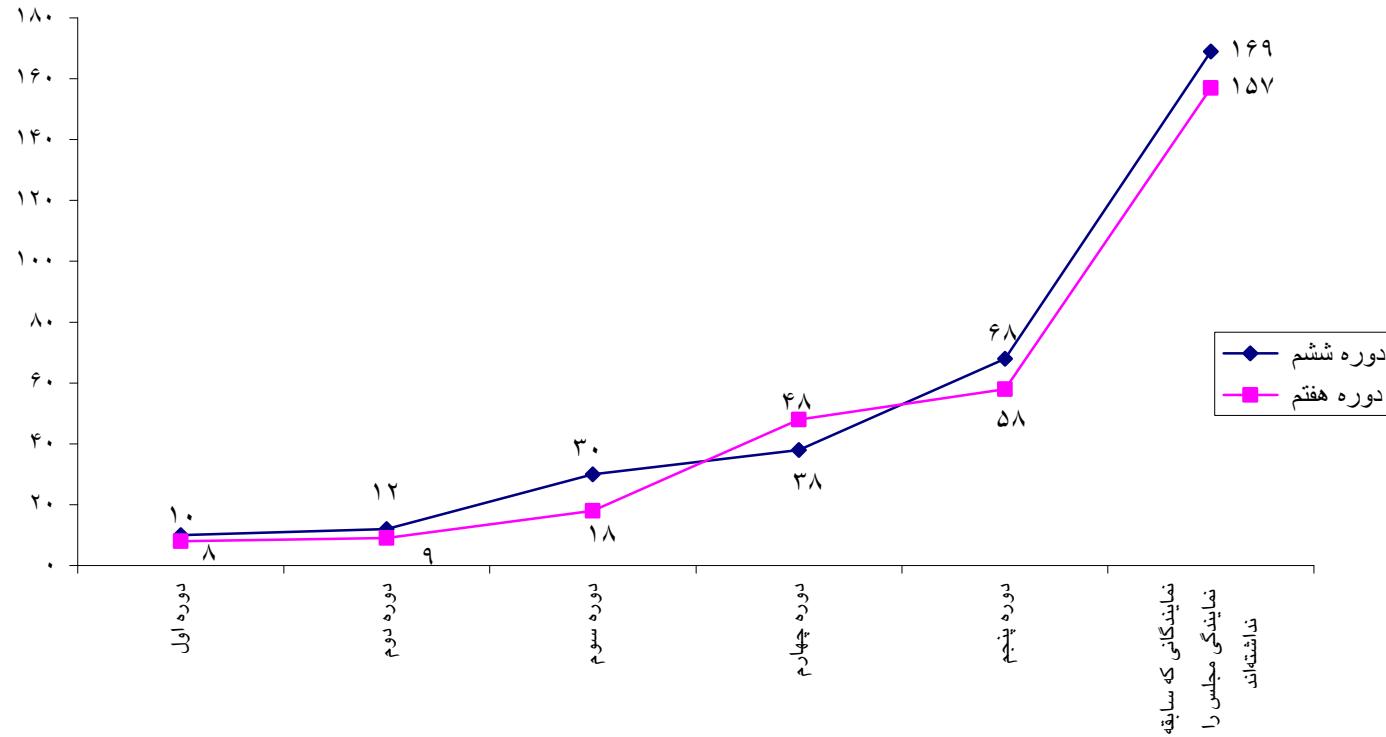
دوره ششم؛ (غیرمعم و شخصی) ۲۲۹ نفر و معنم (روحانی) ۳۵ نفر

دوره هفتم؛ (غیرمعم و شخصی) ۲۲۸ نفر و معنم (روحانی) ۴۳ نفر

ملاحظات: ارقام نمودار فوق متعلق به زمان افتتاحیه مجلس شورای اسلامی است اما با توجه به آنکه شورای نگهبان قانون اساسی صحت برگزاری انتخابات برخی حوزه‌های انتخابی را در انتخابات مجلس شورای اسلامی تأیید نکرده است در نتیجه تعداد کل نمایندگان کمتر از ۲۹۰ نفر است. همچنین آمار مذکور را نمی‌توان در کل دوره بررسی کرد زیرا عواملی از جمله فوت نمایندگان، پذیرش تصدی پست‌های دیگر از جانب نمایندگان از جمله وزارت و عضویت در هیأت دولت که موجب برگزاری انتخابات میاندوره‌ای مجلس شده و باعث تغییر تعداد نمایندگان در هر دوره می‌گردد که سنجش و مقایسه آن دوره را با دوره‌های دیگر مجلس مشکل می‌سازد.

۸. نمایندگانی که سابقه نمایندگی داشته‌اند

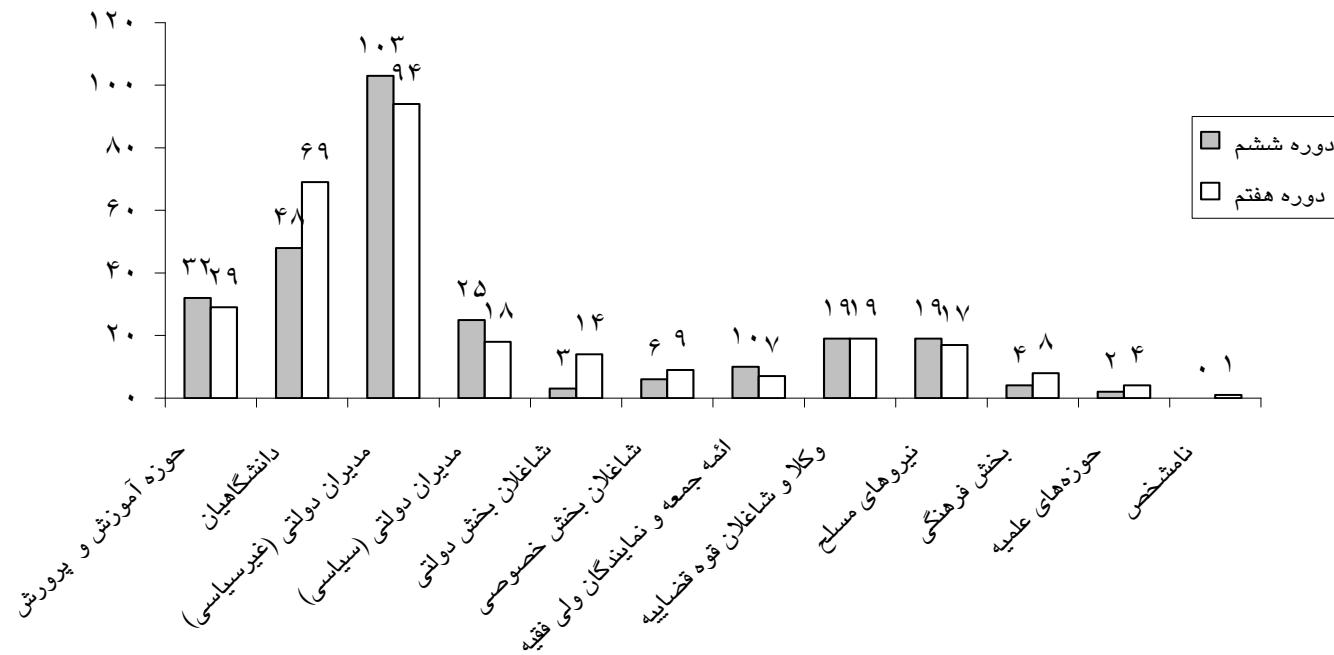
ملاحظات: لازم به ذکر است نمایندگانی که در دوره پیشین خود نیز نماینده بوده‌اند در هر دو دوره ششم و هفتم «۶۸» نفر بوده‌اند که در واقع تغییر نداشته است.

- تنها یک نماینده در دوره ششم در هر پنج دوره قبلی مجلس حضور داشته و نماینده بوده است.

- همچنین خاطرنشان می‌شود که به لحاظ برابری مدت سنجش در دو دوره ششم و هفتم، ۵ دوره پیشین مجلس برای نمایندگان دوره‌های ششم و هفتم مدنظر قرار

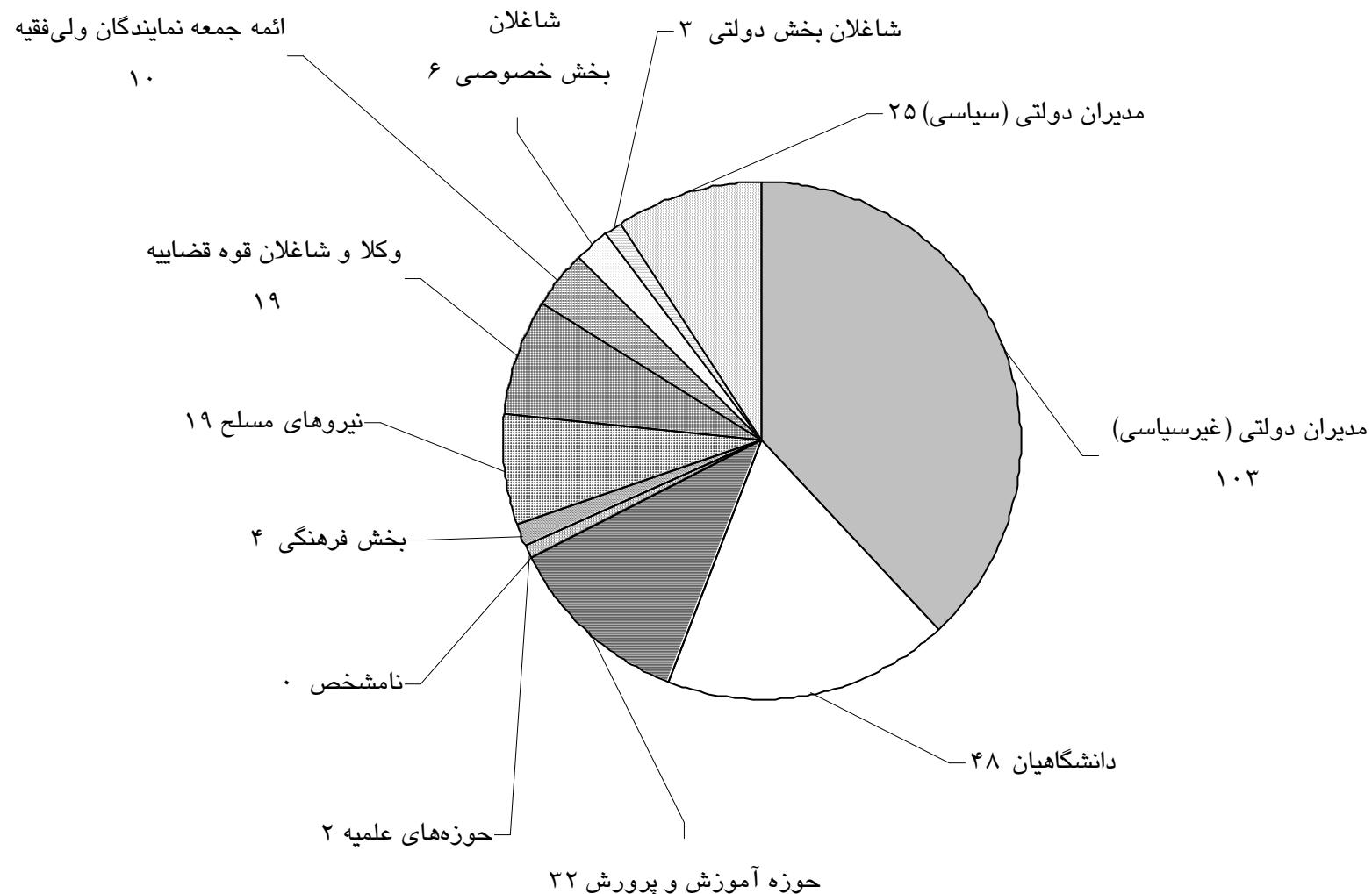
گرفته و بدین ترتیب نمایندگان دوره هفتمی که در دوره ششم نیز نماینده بوده‌اند برایشان محاسبه نشده است.

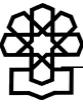
۹. ترکیب مشاغل سابق نمایندگان

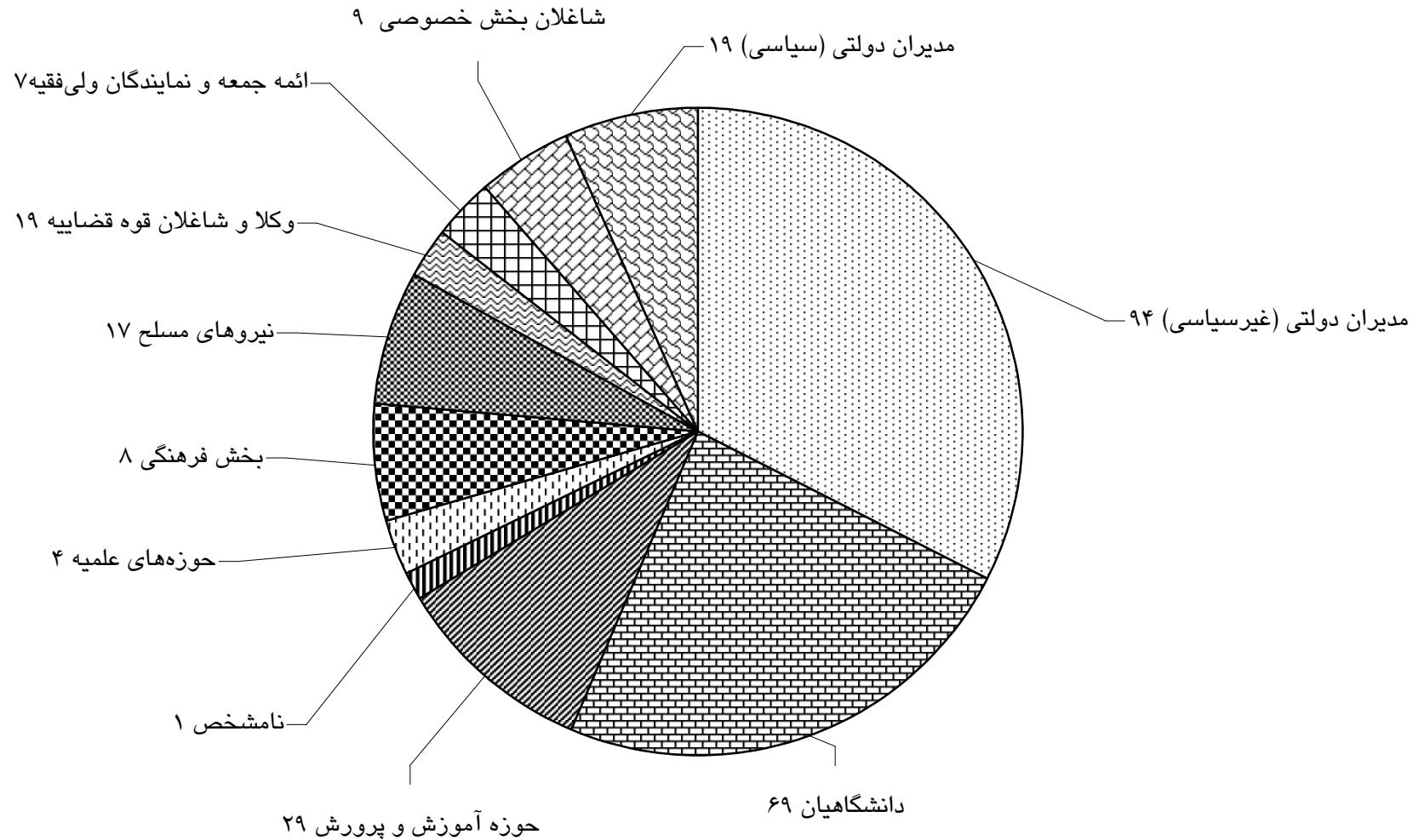

۱۰. ترکیب مشاغل سابق نمایندگان دوره ششم

۱۱. ترکیب مشاغل سابق نمایندگان دوره هفتم

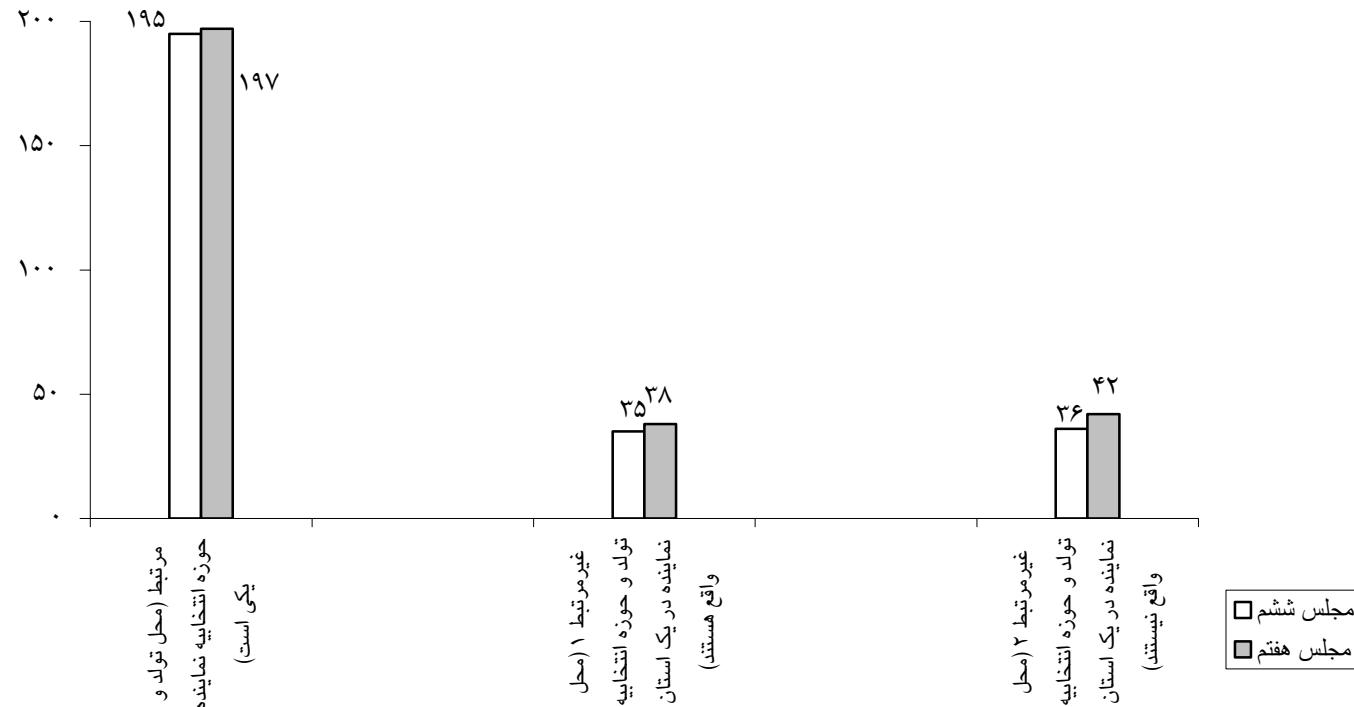

- مشاغل پیشین نمایندگان محترم مجلس در هر دو دوره ششم و هفتم در حوزه‌های متعدد و دربرگیرنده عناوین مختلفی بوده که این امر باعث ایجاد مشکل در تقسیم‌بندی شغل‌ها برای نمودار ارائه شده، گردیده است.
- لازم به ذکر است در بخش آموزش و پژوهش آمار نمایندگانی محاسبه شده که بیشترین سوابق شغلی آن‌ها متعلق به این حوزه است که البته مدیری و مدیریت مدارس یا ادارات آموزش و پژوهش از آن جمله‌اند.
- بخش دانشگاهیان نیز دربرگیرنده توضیحات فوق است.
- در بخش‌های مدیران دولتی که خود به دو قسمت سیاسی و غیرسیاسی تقسیم‌بندی شده خاطرنشان می‌شود که مدیران دولتی سیاسی از جمله مشاغلی مانند وزرا، استانداران، فرمانداران و سفرای جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور می‌باشند و دیگر مقامات دولتی در بخش غیرسیاسی قرار گرفته‌اند.
- همچنین در بخش نیروهای مسلح از جمله نمایندگانی که سابقه عضویت در سپاه پاسداران انقلاب اسلامی داشته و عمدۀ سابقه و فعالیت آن‌ها در این بخش است یا از اعضای عقیدتی سیاسی سپاه و ارتش یا نیروی انتظامی یا مدیران ارشد بسیج در این بخش آمده‌اند (لازم به ذکر است برخی از نمایندگان محترم سابقه فعالیت در سپاه پاسداران انقلاب اسلامی را دارند اما مشاغل بسیاری پس از این فعالیت داشته‌اند که از این بخش خارج شده‌اند).
- بخش فرهنگی شامل آمار نمایندگانی می‌شود که از جمله عناوین شغلی خود را تنها روزنامه‌نگاری - نویسنده‌گی و تأليف کتاب و فعال در بخش فرهنگی و مواردی از این‌گونه ذکر کرده‌اند.
- در سوابق مورد بررسی تنها یک نماینده منتخب از انتخابات میاندوره‌ای مجلس در دوره هفتم، شغل پیش از نمایندگی مشخص نشده که در نمودار آمده است.

۱۲. ارتباط محل تولد و حوزه انتخابیه نمایندگان

ملاحظات

در این نمودار نمایندگان اقلیت‌های دینی به دلیل آنکه حوزه انتخابیه آن‌ها کل کشور است لحاظ نشده‌اند اما لازم به ذکر است نمایندگان اقلیت‌های دینی در دوره ششم از شهرستان‌های (تهران، ارومیه، همدان ۲ نفر) و اردکان) و در دوره هفتم از شهرستان‌های (تهران (۲ نفر)، ارومیه، همدان و یزد) بوده‌اند.

- همچنین در دوره هفتم مجلس باید نمایندگان راه یافته به مجلس شورای اسلامی را از انتخابات میاندوره‌ای به جمع بالا افزود که با این احتساب در بخش مرتبین ۲۰۴ نفر و در غیر مرتبین (۱) ۴۱ نفر خواهد بود. در این خصوص آماری از نمایندگان میاندوره‌ای مجلس دوره ششم به دست نیامد.

* ۱۳. فعالیت کمیسیون‌ها در سال‌های اول و دوم دوره ششم

سال دوم					سال اول				اسامی کمیسیون‌ها
بررسی طرح‌ها	بررسی لوایح	ساعت برگزارشده	ساعت برگزارشده	تعداد جلسات	بررسی طرح‌ها	بررسی لوایح	ساعت برگزارشده	تعداد جلسات	
۹	۱۳	۱۶۱	۶۲	۱۱	۲۲	۱۶۹	۷۲	۷۲	آموزش و تحقیقات
۳۷	۲۱	۱۲۳	۵۲	۸	۱۵	۱۶۰	۷۶	۷۶	اجتماعی
۹	۲۵	۱۵۱	۶۰	۱۳	۵۲	۲۰۴	۷۷	۷۷	اقتصادی
۱۴	۲۸	۲۱۶	۷۹	۷	۲۲	۲۰۴	۷۷	۷۷	امنیت ملی و سیاست خارجی
۶	۶	۲۲۷	۶۲	۴	۱۲	۲۸۸	۷۷	۷۷	انرژی
۲۶	۳۰	۲۹۳	۱۱۷	۲۹	۲۳	۲۹۸	۸۶	۸۶	برنامه و بودجه و محاسبات (کمیسیون تلفیق)
۱۰	۱۴	۱۴۰	۶۱	۱۰	۱۲	۱۴۷	۵۸	۵۸	بهداشت و درمان
۹	۱۹	۲۰۱	۷۲	۷	۱۶	۲۶۸	۸۶	۸۶	صنایع و معادن
۱۳	۲۸	۲۹۸	۹۴	۱۴	۴۶	۲۲۵	۷۵	۷۵	عمران
۱۵	۱۵	۱۷۷	۶۲	۱۴	۲۲	۲۲۸	۷۱	۷۱	فرهنگی
۱۶	۱۵	۱۵۶	۷۱	۱۵	۷	۱۴۸	۷۴	۷۴	قضائی و حقوقی
۸	۱۰	۲۲۰	۷۲	۴	۱۸	۲۱۳	۷۰	۷۰	کشاورزی، آب و منابع طبیعی
۴	-	۱۲	۶	۸	-	۲۳	۱۹	۱۹	تدوین آیین‌نامه داخلی

* کلیه آمارها از کتاب «کارنامه مجلس شورای اسلامی» (دوره ششم) که توسط اداره کل فرهنگی و روابط عمومی مجلس شورای اسلامی منتشر شده، استخراج گردیده است.

* ۱۴. فعالیت کمیسیون‌ها در سال‌های اول و دوم دوره هفتم*

سال دوم					سال اول				اسامی کمیسیون‌ها
بررسی طرح‌ها	بررسی لوایح	ساعت‌های برگزارشده	تعداد جلسات	بررسی طرح‌ها	بررسی لوایح	ساعت‌های برگزارشده	تعداد جلسات		
۸	۱۷	۲۴۰	۷۵	۱۳	۲۷	۲۰۰	۷۰	آموزش و تحقیقات	
۲۸	۳۱	۱۱۶	۵۷	۱۴	۱۳	۱۷۰	۶۵	اجتماعی	
۹	۴۷	۳۰۵	۱۲۱	۲۹	۷۶	۲۲۷	۹۸	اقتصادی	
۱۸	۴۷	۲۴۳	۷۸	۲۷	۱۰۹	۲۲۶	۵۹	امنیت ملی و سیاست خارجی	
۵	۸	۴۰۰	۱۱۵	۱۲	۲۱	۱۲۹	۵۵	انرژی	
۲۸	۲۲	۲۱۶	۸۷	۵۸	۵۸	۱۰۷	۴۶	برنامه و بودجه و محاسبات و کمیسیون تلفیق	
۱۸	۱۸	۱۶۸	۶۷	۲۴	۲۹	۱۵۵	۵۶	بهداشت و درمان	
۴	۱۰	۲۴۸	۸۶	۲۴	۳۲	۲۱۵	۷۷	صنایع و معادن	
۱۰	۱۸	۲۷۵	۷۴	۱۸	۵۰	۲۵۵	۶۸	عمران	
۱۴	۱۵	۳۷۶	۱۴۰	۱۵	۲۵	۴۳۷	۱۶۸	فرهنگی	
۱۷	۲۴	۱۷۵	۷۲	۱۵	۴۰	۱۵۶	۷۲	قضائی و حقوقی	
۸	۲۲	۲۶۶	۱۰۸	۱۹	۳۴	۳۰۰	۱۲۵	کشاورزی، آب و منابع طبیعی	
۲	-	-	-	۷	-	۳۰۰	۲۰	تدوین آیین‌نامه داخلی	

* کلیه آمارها از کتاب «کارنامه مجلس شورای اسلامی» (دوره هفتم) که توسط اداره کل فرهنگی و روابط عمومی مجلس شورای اسلامی منتشر شده، استخراج گردیده است.

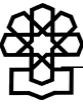

۱۵. مجموع فعالیت‌های کمیسیون‌های مجلس در طی سال‌های اول و دوم دوره ششم

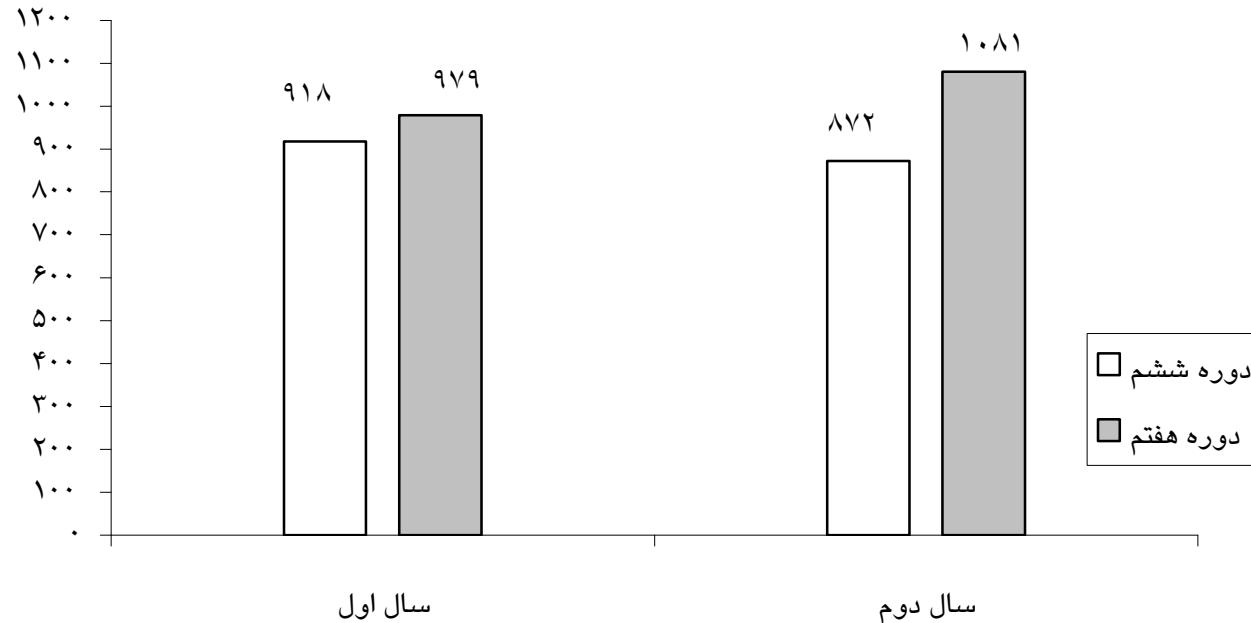
عنوان	سال اول	سال دوم	مجموع
تعداد جلسات برگزار شده	۹۱۸	۸۷۲	۱۷۹۰
ساعات برگزار شده	۲۵۷۵	۲۴۹۵	۵۰۷۰
بررسی لوایح	۲۷۸	۲۶۴	۵۴۲
بررسی طرح‌ها	۱۴۴	۱۷۶	۳۲۰

۱۶. مجموع فعالیت‌های کمیسیون‌های مجلس در طی سال‌های اول و دوم دوره هفتم

عنوان	سال اول	سال دوم	مجموع
تعداد جلسات برگزار شده	۹۷۹	۱۰۸۱	۲۰۶۱
ساعات برگزار شده	۲۸۸۷	۳۰۲۸	۵۹۱۵
بررسی لوایح	۵۱۴	۲۷۸	۷۹۲
بررسی طرح‌ها	۲۵۷	۱۷۹	۴۳۶

۱۷. نمودار مجموع فعالیت‌های کمیسیون‌های مجلس در طی سال‌های اول و دوم دوره‌های ششم و هفتم

ملاحظات

- ساعات مصروف شده در جلسات کمیسیون‌ها صرفاً معطوف به بررسی طرح‌ها و لواح نبوده بلکه امور نظارتی شامل جلسه با مقامات اجرائی، پاسخ مسئولین دولتی به سؤال نمایندگان و موارد دیگر را نیز دربرمی‌گیرد.
- تعداد جلسات کمیسیون‌های مجلس هفتم در مقایسه با دوره ششم، ۲۷۱ جلسه بیشتر است.
- ساعات مصروف شده در جلسات کمیسیون‌های مجلس هفتم در مقایسه با مجلس ششم، ۸۴۵ ساعت بیشتر است.

- کمیسیون‌های مجلس هفتم در مقایسه با مجلس ششم، ۲۵۰ لایحه را بیشتر مورد بررسی قرار داده‌اند.
- کمیسیون‌های مجلس هفتم در مقایسه با مجلس ششم، ۱۱۶ طرح را بیشتر مورد بررسی قرار داده‌اند.
- در سال اول دوره ششم، کمیسیون اقتصادی با ۵۲ لایحه و در سال اول دوره هفتم کمیسیون امنیت ملی با ۱۰۹ لایحه فعال‌ترین کمیسیون‌های دو دوره طی سال اول بودند که در مقایسه، کمیسیون امنیت ملی در سال اول دوره هفتم ۵۷ لایحه را بیشتر مورد بررسی قرار داده است.
- در سال دوم دوره ششم کمیسیون امنیت و کمیسیون عمران با ۲۸ لایحه و در سال دوم دوره هفتم کمیسیون امنیت ملی و کمیسیون اقتصادی با ۴۷ لایحه از فعال‌ترین کمیسیون‌های دو دوره طی سال دوم بوده‌اند که در مقایسه کمیسیون امنیت ملی دوره هفتم با ۱۱ لایحه بیشتر از دوره قبلی پیشی گرفته است.
- در سال اول دوره ششم کمیسیون برنامه و بودجه با ۲۹ طرح و در سال اول دوره هفتم کمیسیون برنامه و بودجه با ۵۸ طرح از کمیسیون‌های فعال مجلس در طی دو دوره بوده‌اند که کمیسیون برنامه مجلس هفتم، ۲۹ طرح را بیشتر مورد بررسی قرار داده است.
- در سال دوم دوره ششم کمیسیون اجتماعی با ۳۷ طرح و در سال دوم دوره هفتم، همین کمیسیون با ۲۸ طرح از فعال‌ترین کمیسیون‌ها بوده‌اند که در مقایسه، کمیسیون اجتماعی مجلس هفتم یک طرح را بیشتر مورد بررسی قرار داده است.
- در طی سال‌های اول و دوم دوره ششم کمیسیون برنامه و بودجه به ترتیب با ۸۶ و ۱۱۷ جلسه و کمیسیون فرهنگی دوره هفتم طی سال‌های اول و دوم به ترتیب ۱۶۸ و ۱۴۰ جلسه را برگزار کرده‌اند که در مجموع دو سال، کمیسیون فرهنگی دوره هفتم با ۱۰۵ جلسه بیشتر از دوره ششم پیشی گرفته است.
- در طی سال‌های اول و دوم مجلس ششم کمیسیون برنامه و بودجه به ترتیب ۲۹۸ و ۳۹۳ ساعت و کمیسیون‌های کشاورزی و انرژی مجلس هفتم به ترتیب ۳۰۰ و ۴۰۰ ساعت از کمیسیون‌های فعال دو دوره بوده‌اند که کمیسیون‌های کشاورزی و انرژی دوره هفتم در طی دو سال نسبت به دو سال دوره ششم، ۹ ساعت بیشتر جلسه برگزار کرده‌اند.

۱۸. مصوبات سه ساله دوره ششم

عنوان	سال اول	سال دوم	سال سوم	مجموع
لوایح تصویب شده	۸۸	۱۱۸	۴۹	۲۵۵
طرح‌های تصویب شده	۲۷	۴۴	۳۳	۱۰۴
مجموع	۱۱۵	۱۶۲	۸۲	۳۴۹

۱۹. مصوبات سه ساله دوره هفتم

عنوان	سال اول	سال دوم	سال سوم*	مجموع
لوایح تصویب شده	۷۰	۶۳	۴۳	۱۷۶
طرح‌های تصویب شده	۲۶	۲۴	۲۴	۷۴
مجموع	۹۶	۸۷	۶۷	۲۵۰

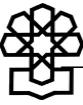
ملاحظات

* شایان ذکر است که اعداد و ارقام ارائه شده در مورد طرح‌ها و لوایح مصوب دوره ششم و هفتم تنها میان اطلاعات خام بوده و ارزیابی محتوایی از طرح‌ها و لوایح به دست نمی‌دهد. بدین ترتیب لوایحی همانند لایحه مدیریت خدمات کشوری، لایحه تجمیع انتخابات یا لایحه اصلاح قانون شوراهای که در کمیسیون‌های ذی‌ربط بالغ بر بیست جلسه به بررسی آن‌ها اختصاص یافته، با طرح‌ها و لوایحی که در یک جلسه بررسی شده‌اند، یقیناً متفاوت خواهد بود که به‌طور منطقی کمیسیون مربوطه در طی بیست جلسه می‌توانست به همین تعداد طرح یا لایحه را تصویب نماید. به تبع چنین عملکردی از جانب کمیسیون‌ها، مجموع طرح‌ها و لوایح مصوب در صحنه علنی مجلس نیز متفاوت و متغیر خواهد بود.

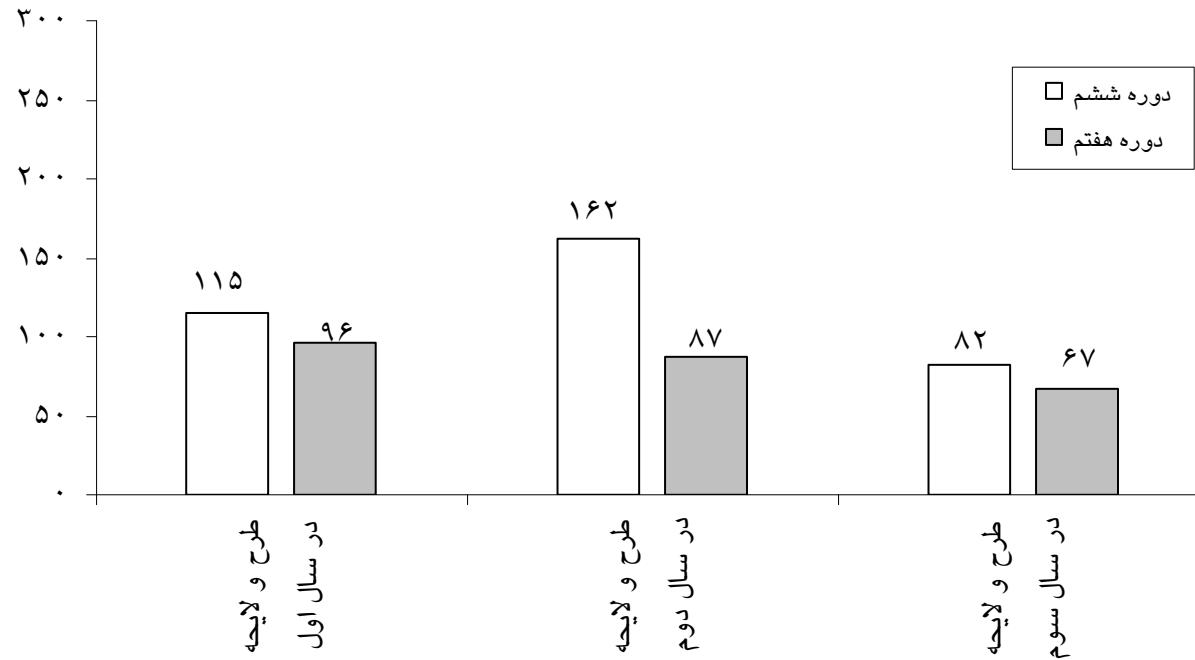
* آمار سال سوم دوره هفتم تا اوخر اسفند ماه ۱۳۸۵ در نظر گرفته شده است و سه ماهه آخر این سال به‌دلیل سپری نشدن این مدت لاحظ نشده است.

- از میان ۸۸ لایحه مصوب سال اول دوره ششم، ۲۶ لایحه اقتصادی بوده است که بدین ترتیب بیشترین تعداد لوایح را نیز به خود اختصاص داده است.
  - از میان ۸۸ لایحه مصوب سال اول دوره ششم، ۳۴ مورد موافقتنامه، ۱۵ مورد الحاقیه، ۲۰ مورد استفساریه، ۲ مورد تمدید قانون آزمایشی و بقیه لوایح مصوب عناوین متفرقه را تشکیل می‌دهد.
  - از ۲۷ طرح مصوب سال اول دوره ششم، طرح‌های حقوقی با ۱۰ طرح در صدر فهرست عناوین طرح‌های مصوب قرار دارد.
  - از میان ۱۱۸ لایحه مصوب سال دوم دوره ششم، لوایح اقتصادی ۳۵ مورد را به خود اختصاص داده است.
  - از میان لوایح مصوب سال دوم دوره ششم، ۴۵ مورد موافقتنامه، ۱۷ مورد الحاقیه، ۶ مورد استفساریه و بقیه لوایح مصوب را عناوین متفرقه تشکیل می‌دهد.
  - از ۴۴ طرح مصوب سال دوم دوره ششم، طرح‌های حقوقی ۹ مورد را به خود اختصاص داده است.
  - از میان ۴۹ لایحه مصوب سال سوم دوره ششم، لوایح اقتصادی ۲۰ مورد را به خود اختصاص داده است.
  - از لوایح مصوب سال سوم دوره ششم، ۲۵ مورد موافقتنامه، ۵ مورد الحاقیه، ۷ مورد استفساریه، یک مورد اصلاحیه، یک مورد را عناوین متفرقه تشکیل می‌دهد.
  - از ۲۲ طرح مصوب سال سوم دوره ششم، طرح‌های حقوقی ۱۱ مورد را به خود اختصاص داده است.
  - از میان ۷۰ لایحه مصوب سال اول دوره هفتم، لوایح اقتصادی با ۲۳ مورد بیشترین لایحه را به خود اختصاص داده است.
  - از میان ۷۰ لایحه مصوب سال اول دوره هفتم، ۳۶ مورد موافقتنامه، ۱۳ مورد الحاقیه، ۶ مورد استفساریه و بقیه موارد عناوین متفرقه هستند.
  - از میان ۲۶ طرح مصوب سال اول دوره هفتم، طرح‌های اجتماعی با ۶ مورد بیشترین طرح را به خود اختصاص داده است.
  - از میان ۶۳ لایحه مصوب سال دوم دوره هفتم، لوایح اقتصادی با ۲۰ مورد رتبه نخست را به خود اختصاص داده است.
  - از میان ۶۳ لایحه مصوب سال دوم دوره هفتم، ۲۵ مورد موافقتنامه، ۹ مورد الحاقیه، ۵ مورد استفساریه، ۳ مورد اصلاحیه و بقیه موارد عناوین متفرقه هستند.
  - از میان ۲۴ طرح مصوب سال دوم دوره هفتم، طرح‌های اجتماعی و سیاسی با سه طرح بیشترین مورد را به خود اختصاص داده‌اند.
  - در سال سوم دوره هفتم از ۴۳ لوایح مصوب، ۱۲ مورد اصلاحیه، ۷ مورد الحاقیه و یک مورد استفساریه است.
- لازم به ذکر است تقسیم‌بندی ارائه شده درخصوص لوایح و طرح‌های مصوب، براساس ارجاع آن‌ها به کمیسیون‌های اصلی مجلس شورای اسلامی بوده است. بدین معنی که چنانچه لایحه‌ای به کمیسیون اقتصادی ارجاع شده آن لایحه، اقتصادی تلقی گردیده و کمیسیون‌های فرعی ذی‌ربط در بررسی این لایحه مدنظر قرار نگرفته است.

۲۰. مقایسه مصوبات سه ساله دوره‌های ششم و هفتم

ملاحظات

- در طی سه سال دوره ششم ۲۵۵ لایحه و همین مدت در دوره هفتم ۱۷۶ لایحه مورد تصویب قرار گرفته است که مجلس ششم ۸۰ لایحه را بیشتر مورد تصویب قرار داده است.
- در طی سه سال دوره ششم طرح‌های تصویب شده ۱۰۴ مورد و در طی همین مدت در دوره هفتم ۷۴ طرح مورد تصویب قرار گرفته است که مجلس ششم در مقایسه با دوره هفتم در این مدت، ۳۰ طرح بیشتر مورد تصویب قرار داده است.

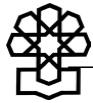

۲۱. طرح‌ها و لوایح رد شده توسط شورای نگهبان در طی سه سال دوره ششم

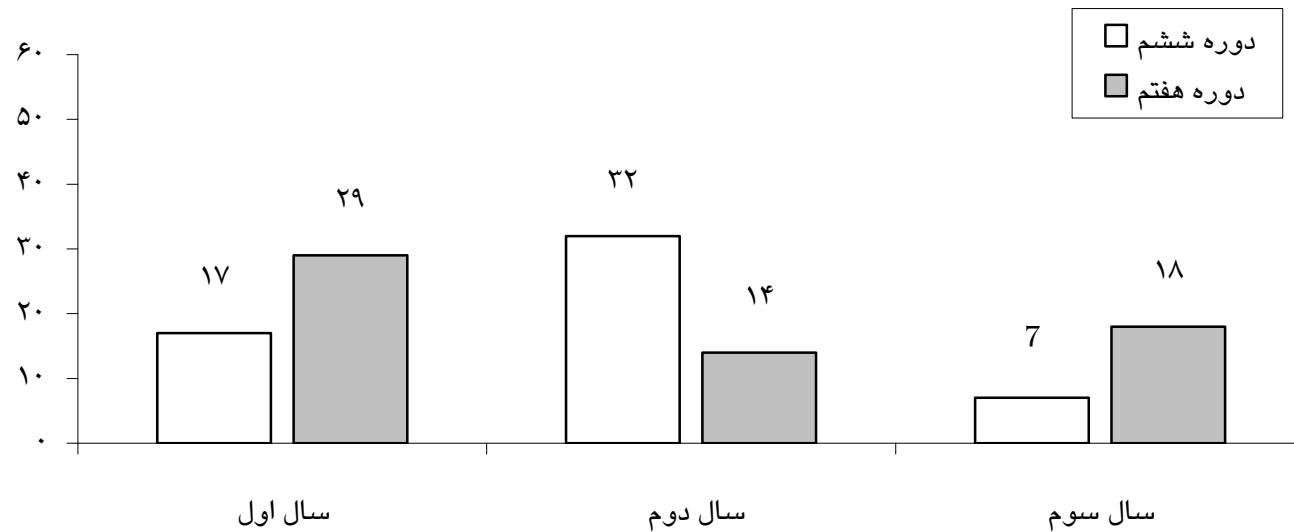
مجموع	سال سوم	سال دوم	سال اول	عنوان
-	-	-	۴	لوایح رد شده
-	-	-	۱۳	طرح‌های رد شده
۵۶	۷	۳۲	۱۷	مجموع

۲۲. طرح‌ها و لوایح رد شده توسط شورای نگهبان در طی سه سال دوره هفتم

مجموع	سال سوم	سال دوم	سال اول	عنوان
-	۸	-	-	لوایح رد شده
-	۱۰	-	-	طرح‌های رد شده
۶۱	۱۸	۱۴	۲۹	مجموع

۲۳. نمودار مقایسه طرح‌ها و لایحه‌ی رد شده توسط شورای نگهبان طی سه سال دوره‌های ششم و هفتم

ملاحظات

- مجموع طرح و لایحه رد شده توسط شورای نگهبان در مجلس ششم طی سه سال ۵۶ مورد و در مجلس هفتم طی همین مدت ۶۱ مورد بوده است که طرح و لایحه رد شده دوره هفتم ۵ مورد بیشتر از دوره ششم است.

۲۴. طرح‌ها و لوایح ارسالی به مجمع تشخیص مصلحت نظام در طی سه سال دوره ششم و هفتم

عنوان	سال اول	سال دوم	سال سوم	مجموع
تصویبات ارسالی به مجمع در دوره ششم	۸	۱۰	۱۰	۲۸
تصویبات ارسالی به مجمع در دوره هفتم	۲	۸	۶	۱۷

ملاحظات

- طرح‌ها و لوایح ارسالی در مجلس ششم طی سه سال ۲۸ مورد و در همین مدت در دوره هفتم ۱۷ مورد بوده است که در مقایسه طرح‌ها و لوایح ارسالی مجلس ششم ۱۱ مورد بیشتر بوده است.

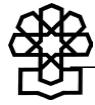
۲۵. مقایسه تعداد جلسات علنی برگزار شده طی دو سال دوره‌های ششم و هفتم

دوره هفتم			دوره ششم		
مجموع	سال دوم	سال اول	مجموع	سال دوم	سال اول
۲۲۳	۱۱۰	۱۱۳	۲۲۵	۱۱۷	۱۰۸

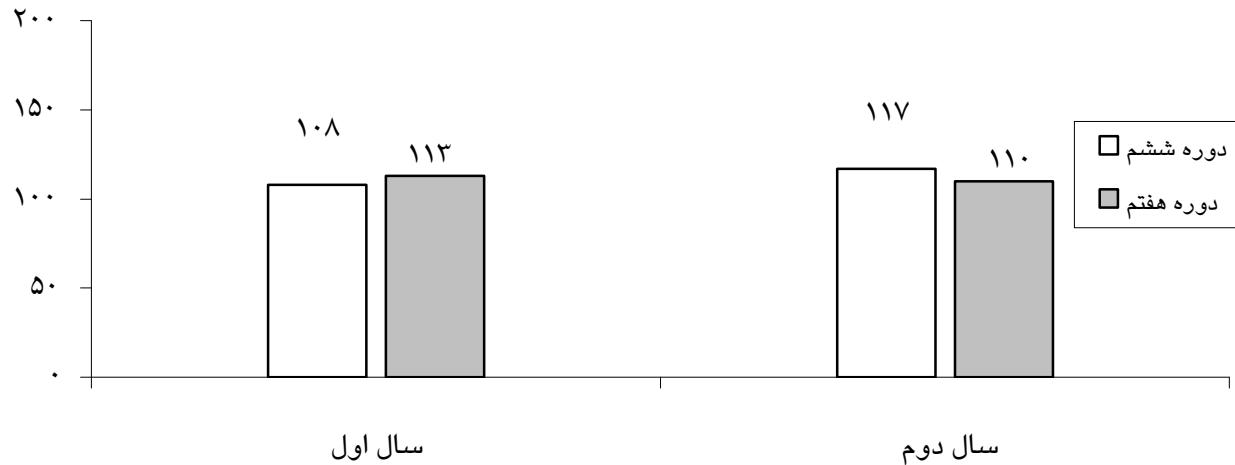
ملاحظات

- تعداد جلسات برگزار شده در طی دو سال دوره ششم ۲۲۵ جلسه و جلسات سال‌های اول و دوم دوره هفتم ۲۲۳ جلسه بوده است که در مقایسه مجلس ششم ۲ جلسه بیشتر برگزار نموده است.

- دسترسی به تعداد جلسات سال سوم از دوره هفتم میسر نشد، بدین علت از مقایسه این سال صرف‌نظر شد.

۲۶. نمودار مقایسه تعداد جلسات برگزار شده طی دو سال دوره‌های ششم و هفتم

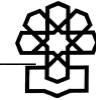

۲۷. مقایسه تعداد سؤالات دو ساله دوره‌های ششم و هفتم

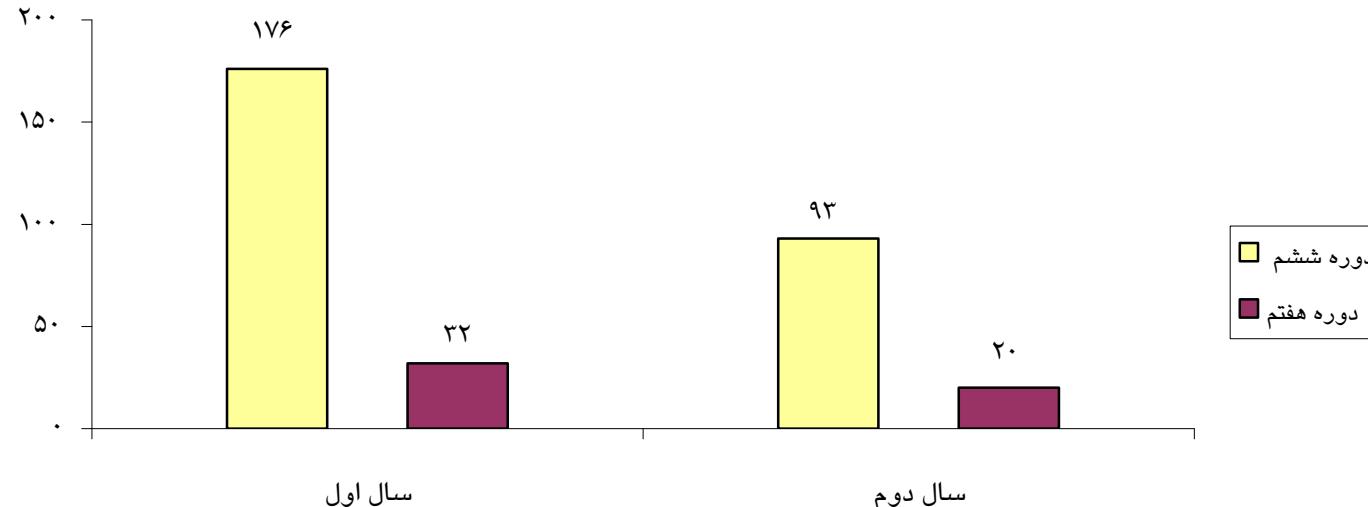
دوره هفتم			دوره ششم		
مجموع	سال دوم	سال اول	مجموع	سال دوم	سال اول
۵۲	۲۰	۳۲	۲۶۹	۹۳	۱۷۶

ملاحظات

- تعداد سؤالات در طی دو سال دوره ششم ۲۶۹ مورد و در طی همین مدت در دوره هفتم ۵۲ سؤال بوده است که در مقایسه دوره ششم در طی سال‌های اول و دوم فعالیت خود ۲۱۷ سؤال بیشتر مطرح کرده است.

۲۸. نمودار مقایسه تعداد سؤالات دو ساله دوره‌های ششم و هفتم

۲۹. مقایسه تعداد استیضاح دو ساله دوره‌های ششم و هفتم

دوره هفتم			دوره ششم		
سال سوم	سال دوم	سال اول	مجموع	سال دوم	سال اول
۲	۱	۱	.	.	.

۳۰. مهم‌ترین مصوبات مجلس ششم از منظر رسانه‌ها

۱. قانون حمایت از حقوق پدیدآورندگان نرم‌افزارهای رایانه‌ای،
۲. تشکیل وزارت جهاد کشاورزی،
۳. ایجاد سازمان نظام پرستاری،
۴. نحوه نظارت مجلس بر انعقاد قراردادها در دستگاه‌های اجرائی،
۵. ایجاد مناطق آزاد تجاری - صنعتی آبادان، خرمشهر - جلفا - انزلی،
۶. طرح هیأت منصفه،
۷. طرح تقسیم استان خراسان به سه استان،
لایحه برنامه پنجساله چهارم،
۸. لایحه ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی،
۹. نحوه اهدای جنین به زوجین ناباور.
- ۱۰.

۳۱. مهم‌ترین مصوبات مجلس هفتم از منظر رسانه‌ها

۱. طرح الزام دولت به تعليق اقدامات داوطلبانه در صورت ارجاع یا گزارش پرونده هسته‌ای ایران به شورای امنیت.
۲. طرح فعال نمودن هیأت منصفه در اجرای اصل ۱۶۸ قانون اساسی،
۳. طرح جامع کنترل و مبارزه با دخانیات،
۴. طرح الزام دولت به دستیابی به فناوری هسته‌ای صلح‌آمیز،

۵. لایحه بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران،
۶. لایحه مبارزه با جرم پولشویی،
۷. طرح تسهیل ازدواج جوانان،
۸. طرح تجمیع انتخابات،
۹. طرح استانی شدن انتخابات،
۱۰. طرح یکسانسازی قیمت‌ها،
۱۱. لایحه خدمات کشوری،
۱۲. طرح ثبت قیمت‌ها،
۱۳. تبصره «۱۳» (ساماندهی حمل و نقل) در قالب بودجه ۱۳۸۵-۱۳۸۶،
۱۴. کاهش نرخ سود بانکی،
۱۵. رفع موانع تولید و سرمایه‌گذاری،
۱۶. دو برابر کردن مستمری دریافتی مستمری بگیران کمیته امداد،
۱۷. الزام دولت به استخدام معلمان حق التدریس،
۱۸. منع دریافت حقابه از کشاورزان،
۱۹. گسترش خدمات پزشک خانواده برای همه روستاییان.

۳۲. فرaksiون‌های دوره ششم مجلس شورای اسلامی

نام فرaksiون	تعداد اعضا	افراد شاخص
کارگزاران	۲۹	حسین مرعشی - اسماعیل حباززاده - حسن رمضانپور نرگسی
دوم خرداد	۲۰۸	ابوالفضل شکوری راد - ولی الله شجاع پوریان - علی اصغر شعردوست
-مشارکت	۱۱۷	محسن صفائی فراهانی - علی تاجرنسیا - محسن آرمین
اقلیت	۶۸	سید محمدحسن ابوترابی فرد - علاء الدین بروجردی - غلام علی حداد عادل
جمع روحا نیون مبارز	۲۳	مجید انصاری - محمود دعایی - قدرت الله علیخانی
همبستگی	۱۵	شهربانو اهانی - الیاس حضرتی - محمدرضا خباز
زنان	۱۳	سهیلا جلودارزاده - فاطمه حقیقت‌جو - فاطمه راکعی
مستقل	۷	اسماعیل طبری - سبحان حسین
اقلیت دینی	۵	موریس معتمد
جمع نیروهای خط امام	۴	سیدهادی خامنه‌ای - علی محمد غربیانی
حزب اسلامی کار	۳	ابوالقاسم سرحدی‌زاده - علی رضا محجوب
ورزش	—	بهاء الدین ادب
ایثارگران	—	علی اصغر هادی‌زاده
محیط زیست	—	وحیده علایی طالقانی
فرهنگیان	—	محمد باقر نوبخت - احمد رمضانپور نرگسی

۳۳. فرaksiون‌های دوره هفتم مجلس شورای اسلامی

نام فرaksiون	تعداد اعضا*	افراد شاخص
وفاق و کارامدی	-	رضا طلایی نیک
اصولگرایان	-	احمد رسولی نژاد - محمد رضا باهنر
اقلیت	-	اکبر اعلمی - نورالدین پیرمؤذن - تابش
تعاون	-	ندیمی
ایثارگران	-	حسین فدایی - الیاس نادران - سعید ابوطالب
زنان	-	خانم فیاض بخش
ورزش	-	امیر رضا خادم
صنایع غذایی	-	ولی ملکی
ایرانیان خارج از کشور	-	دکتر علی ریاض
اقلیت دینی	۵	موریس معتمد
قرآن و عترت	-	خانم افتخاری
فرهنگیان	-	حاج بابایی - نوعی اقدم
اشتغال و کارآفرینی	-	—

* علی رغم پیگیری‌های مکرر و استعلام شفاهی از نمایندگان محترم، دستیابی به تعداد اعضای فرaksiون‌های دوره هفتم میسر نگردید.

شناسنامه گزارش

شماره مسلسل: ۸۳۴۲

عنوان گزارش: مطالعه تطبیقی عملکرد مجالس ششم و هفتم (ویرایش اول)

Report Title:

نام دفتر: مطالعات سیاسی (گروه مطالعات پارلمانی)

تئیه و تدوین: غلامعباس دارابی، ابراهیم یوسف‌نژاد

ناظر علمی: ابراهیم یوسف‌نژاد

متقارضی: جهانبخش محبی‌نیا (عضو هیأت رئیسه مجلس شورای اسلامی)

ویراستار: —

واژه‌های کلیدی و معادل انگلیسی آنها:

۱. تطبیقی (Comparative)

۲. مجلس (Majlis)

منابع و مأخذ تئیه گزارش:

۱. کارنامه مجلس شورای اسلامی، سال‌های اول تا چهارم دوره ششم، اداره کل فرهنگی و روابط عمومی مجلس شورای اسلامی.

۲. کارنامه مجلس شورای اسلامی، سال‌های اول و دوم دوره هفتم، اداره کل فرهنگی و روابط عمومی مجلس شورای اسلامی.

۳. کارنامه: بررسی عملکرد صحن علنی مجلس ششم، خبرگزاری فارس، ۱۳۸۲.

۴. معرفی نمایندگان دوره ششم مجلس شورای اسلامی، اداره کل فرهنگ و روابط عمومی مجلس شورای اسلامی.

۵. معرفی نمایندگان دوره هفتم مجلس شورای اسلامی، اداره کل فرهنگی و روابط عمومی مجلس شورای اسلامی.

تاریخ انتشار: ۱۳۸۶/۲/۲۴